

BÀI 3. MÁY TÍNH – NHỮNG NGƯỜI BẠN MỚI (2 tiết)

I. MỤC TIÊU

- Nhận diện và phân biệt được hình dạng thường gặp của máy tính để bàn, máy tính xách tay, máy tính bảng, điện thoại thông minh cùng các thành phần cơ bản của chúng như màn hình, thân máy, bàn phím, chuột.
- Nêu được sơ lược về chức năng của bàn phím, chuột, màn hình và loa.
- Nhận biết được màn hình cảm ứng của máy tính bảng, màn hình điện thoại thông minh cũng là thiết bị tiếp nhận thông tin vào.

II. THIẾT BỊ, ĐỒ DÙNG DẠY HỌC

- Giấy A4 (để lập bảng ghi kết quả khi làm việc của cá nhân HS); các hình ảnh hoặc file trình chiếu có các hình ảnh sử dụng trong bài; một bài hát thiếu nhi (hoặc một đoạn nhạc hoặc âm thanh vui nhộn) để minh họa chức năng của loa, loa máy tính.
- Máy tính để bàn, máy tính xách tay, điện thoại thông minh và máy tính bảng (nếu có).

III. PHÂN BỐ THỜI LƯỢNG

- Tiết 1: Phần Khởi động, mục 1, 2a của phần Khám phá
- Tiết 2: Mục 2b phần Khám phá và các phần Luyện tập, Vận dụng.

IV. TỔ CHỨC HOẠT ĐỘNG DẠY HỌC

◎ Mục tiêu

HS quan sát để chỉ ra những máy tính mà HS có thể đã biết ở *Hình 1 trong SGK*; phát biểu thảo luận để chỉ ra mỗi máy tính đang ở bên ngoài thuộc về ngôi nhà nào.

Hướng dẫn, gợi ý của GV:

– Em đã từng sử dụng (hoặc nhìn thấy người thân sử dụng) máy tính nào trong các máy tính ở *Hình 1 trong SGK*?

– Ở *Hình 1 trong SGK* có 4 ngôi nhà được đánh số 1, 2, 3, 4. Trong mỗi ngôi nhà chứa một loại máy tính. Ở bên ngoài có 4 máy tính được gán nhãn a, b, c, d. Theo em, mỗi máy tính đang ở bên ngoài có hình dạng giống với các máy tính trong ngôi nhà nào nhất? Chúng có hình dạng giống nhau như thế nào?

Lưu ý:

– Ngày nay, nhiều HS đã biết máy tính để bàn, điện thoại thông minh, máy tính xách tay. Tuy nhiên, một số HS chưa biết máy tính bảng. Do vậy, GV có thể định hướng để HS tìm nhà trước cho những máy tính mà HS đã biết. Sau đó, việc tìm nhà cho máy tính bảng (được gán nhãn là c) có thể được tìm bằng phương pháp loại trừ.

– HS có thể chưa biết rằng điện thoại cũng là một loại máy tính. GV có thể nói cho HS biết điện thoại thông minh là một loại máy tính.

Sản phẩm

- HS chỉ ra được máy tính mà trong thực tế HS đã nhìn thấy hoặc đã từng được sử dụng.
- HS chỉ được nhà phù hợp cho từng máy tính a, b, c, d.
- HS mô tả hình dạng, các thành phần của mỗi loại máy tính bằng ngôn ngữ và quan sát của HS.

1. Một số máy tính thông dụng

Mục tiêu

Nhận biết và phân biệt được bốn loại máy tính thông dụng cùng các thành phần cơ bản là màn hình, thân máy, bàn phím, chuột.

Phương pháp, cách tổ chức dạy học

Hoạt động

HS làm việc nhóm đôi, đọc kênh chữ, quan sát kênh hình theo trình tự trình bày trong SGK để tìm hiểu bốn loại máy tính thông dụng và các thành phần cơ bản của mỗi loại máy tính; phân biệt được các loại máy tính này thông qua hình dạng, các thành phần của chúng.

Hướng dẫn, gợi ý của GV:

Trong quá trình HS làm việc nhóm, GV nêu câu hỏi để định hướng đọc, quan sát về cách thành phần, những đặc điểm đặc trưng, khác biệt của mỗi loại máy tính; so sánh giữa hình dạng, việc cách kết nối..., ví dụ câu hỏi chung cho cả bốn loại máy tính có thể là: Máy tính ở Hình 2 (Hình 3, 4, 5) trong SGK tên là gì? Gồm các bộ phận nào? Với mỗi loại máy tính có thể có câu hỏi bổ sung như:

– Đối với máy tính để bàn: Các bộ phận được kết nối với nhau bằng gì? Máy tính này thường được để ở đâu?

– Đối với máy tính xách tay: Bàn phím, vùng chuột cảm ứng được gắn liền với bộ phận nào? So với máy tính để bàn thì máy tính xách tay nặng hơn hay nhẹ hơn? Nhỏ hơn hay lớn hơn?

– Đối với máy tính bảng: So với máy tính xách tay thì kích thước của máy tính bảng như thế nào? Trông nó giống cái gì? Màn hình được gắn với bộ phận nào? Sử dụng màn hình cảm ứng như thế nào? Sử dụng bàn phím ảo như thế nào?

– Đối với điện thoại thông minh: Về cơ bản các HS đều đã biết về điện thoại thông minh, GV có thể dùng điện thoại thông minh để chỉ cho HS màn hình, thân máy và minh họa việc sử dụng bằng cách chạm ngón tay để thay thế chuột máy tính, sử dụng bàn phím ảo thay thế bàn phím vật lý.

Nếu có điều kiện GV tiến hành minh họa, chỉ ra các bộ phận trên vật thật máy tính để bàn, máy tính xách tay, máy tính bảng để HS gọi tên loại máy tính, tên các bộ phận cơ bản.

Hoạt động 🌱 : HS tự chốt kiến thức như tại hộp Ghi nhớ dưới sự hướng dẫn của GV.

📦 Sản phẩm

– HS nêu được có bốn loại máy tính thông dụng là máy tính để bàn, máy tính xách tay, máy tính bảng, điện thoại thông minh; máy tính có bốn thành phần cơ bản gồm: màn hình, thân máy, bàn phím, chuột.

– HS nêu được tên loại máy tính ở các ngôi nhà tại *Hình 1 trong SGK*.

2. Chức năng các bộ phận cơ bản của máy tính

a) Chức năng của bàn phím, chuột, màn hình và loa

🎯 Mục tiêu

Nêu được sơ lược về chức năng của bàn phím, chuột, màn hình và loa.

❖ Phương pháp, cách tổ chức dạy học

Hoạt động 📖

HS đọc kênh chữ, quan sát kênh hình, phát biểu, trả lời câu hỏi của GV để tìm hiểu về chức năng của bàn phím, chuột, màn hình và loa.

Hướng dẫn, gợi ý của GV:

– GV yêu cầu HS thực hiện tìm hiểu chức năng của bàn phím, chuột, màn hình, loa theo thứ tự trình bày trong SGK.

– Ở *Hình 6a trong SGK*, khi sử dụng máy tính để viết thư, bộ phận nào của máy tính được sử dụng để gõ nội dung thư? Nội dung thư được hiển thị ở bộ phận nào của máy tính?

– Ở *Hình 6b trong SGK*, bộ phận nào của máy tính được sử dụng để ra lệnh cho máy tính thực hiện bài hát? Thiết bị nào phát ra âm thanh bài hát?

– Chức năng của bàn phím và chuột là gì? Chúng được gọi là thiết bị gì?

– Chức năng của màn hình và loa là gì? Chúng được gọi là thiết bị gì?

Lưu ý: Do HS chưa được học về cấu tạo của chuột máy tính, các thao tác với chuột nên SGK trình bày mang tính ước lệ việc nháy nút trái chuột là “nhấn nút chuột rồi thả tay ra”. Tương tự, HS chưa học các vùng của bàn phím nên trong hình vẽ cũng vẽ một cách ước lệ bàn tay đang để trên bàn phím.

Hoạt động

HS làm việc cặp đôi, quan sát kênh hình, đọc kênh chữ, phát biểu, thảo luận để chỉ ra bộ phận của máy tính được dùng để nhập phép tính, hiển thị kết quả phép tính.

Hướng dẫn, gợi ý của GV:

– Ở Hình 7 trong SGK, bộ phận nào của máy tính xách tay được người dùng sử dụng để nhập phép tính? Kết quả được hiển thị ở bộ phận nào của máy tính?

– **Lưu ý:** Tương tự như trên, Hình 7 trong SGK được vẽ mô phỏng để làm rõ thiết bị vào (bàn phím tiếp nhận phép tính), thiết bị ra (màn hình hiển thị kết quả).

– Nếu sử dụng máy tính để minh họa ví dụ này thì GV có thể nói sơ qua sự khác biệt giữa hình trong SGK và màn hình thực tế của phần mềm Calculator. Đồng thời khi minh họa thì sử dụng bàn phím để gõ phép tính. GV có thể bổ sung minh họa cách nhập phép tính bằng chuột và phát bài hát để HS thấy được chức năng tiếp nhận thông tin vào của chuột máy tính và chức năng đưa thông tin ra ở dạng âm thanh của loa máy tính.

Hoạt động

HS nêu được các bộ phận, chức năng của thiết bị vào, thiết bị ra như tại hộp Ghi nhớ dưới sự hướng dẫn của GV.

b) Chức năng của màn hình cảm ứng

☉ Mục tiêu

HS nhận biết được màn hình cảm ứng vừa là thiết bị tiếp nhận thông tin vào, vừa là thiết bị hiển thị thông tin ra.

❖ Phương pháp, cách tổ chức dạy học

Hoạt động

HS làm việc nhóm, quan sát kênh hình, đọc kênh chữ, thảo luận để xác định loại máy tính, bộ phận tiếp nhận thông tin vào, bộ phận đưa thông tin ra và ghi kết quả làm việc vào Bảng 1.

Hướng dẫn, gợi ý của GV:

– GV hướng dẫn HS lập bảng như Bảng 1; tổ chức để HS làm việc theo nhóm phát biểu thảo luận trả lời các câu hỏi theo thứ tự các Hình 8, 9 trong SGK.

– Ở Hình 8 trong SGK, bộ phận nào của máy tính tiếp nhận phép tính? Kết quả của phép tính hiện ra ở bộ phận nào?

– Ở Hình 9 trong SGK, bộ phận nào của máy tính tiếp nhận nét vẽ từ bút cảm ứng? Kết quả các nét vẽ được hiển thị ở đâu?

Hoạt động

HS tự rút ra kiến thức như tại hộp Ghi nhớ dưới sự hướng dẫn của GV.

👉 Sản phẩm

HS trả lời được các câu hỏi với các thông tin chính như trong Bảng 1.

Hình ảnh	Loại máy tính	Bộ phận tiếp nhận thông tin vào	Bộ phận đưa thông tin ra
Hình 8	Điện thoại thông minh	Màn hình cảm ứng của điện thoại	Màn hình cảm ứng của điện thoại
Hình 9	Máy tính bảng	Màn hình cảm ứng của máy tính bảng	Màn hình cảm ứng của máy tính bảng

Bảng 1. Chức năng của màn hình cảm ứng

HS làm việc nhóm, phát biểu, thảo luận để hoàn thành các bài tập ở phần này.

Bài tập 1. HS phân loại được các máy tính ở Hình 10 trong SGK theo các nhóm như sau.

TT	Loại máy tính	Các hình
1	Máy tính để bàn	10b, 10g
2	Máy tính xách tay	10c, 10h
3	Máy tính bảng	10d, 10e, 10k
4	Điện thoại thông minh	10a, 10i

Bài tập 2. HS trả lời được như sau:

– Bộ phận thực hiện chức năng tiếp nhận thông tin vào là: B. Bàn phím, C. Chuột, E. Màn hình cảm ứng.

– Bộ phận thực hiện chức năng đưa thông tin ra: A. Loa, D. Màn hình, E. Màn hình cảm ứng.

Bài tập 3. HS chỉ ra được thiết bị vào, thiết bị ra của các máy tính ở Hình 11 trong SGK.

– Hình 11a, 11b trong SGK: Màn hình cảm ứng của điện thoại thông minh (11a), máy tính bảng (11b) vừa là thiết bị vào, vừa là thiết bị ra.

– Hình 11c trong SGK: Bàn phím, vùng cảm ứng chuột của máy tính xách tay là thiết bị vào; màn hình và loa là thiết bị ra.

– Hình 11d trong SGK: Bàn phím, chuột của máy tính để bàn là thiết bị vào; màn hình và loa là thiết bị ra.

GV có thể tổ chức trò chơi, một nhóm mô tả hình dạng, các bộ phận của máy tính; nhóm khác đoán tên và phân loại thiết bị vào, thiết bị ra. Khuyến khích HS nêu những thiết bị vào, ra ngoài những thiết bị đã nêu trong bài.

BÀI 4. LÀM VIỆC VỚI MÁY TÍNH (3 tiết)

I. MỤC TIÊU

- Biết cầm chuột đúng cách, thực hiện được các thao tác cơ bản với chuột.
- Khởi động, tắt được máy tính đúng cách; kích hoạt được phần mềm ứng dụng; nêu được ví dụ về thao tác không đúng cách sẽ gây tổn hại cho thiết bị, phần mềm.
- Biết ngồi đúng tư thế khi làm việc với máy tính; biết vị trí phù hợp của màn hình; nêu được tác hại của việc ngồi sai tư thế, sử dụng máy tính quá lâu; nhận ra được tư thế ngồi sai khi làm việc với máy tính.
- Biết thực hiện quy tắc an toàn về điện, có ý thức đề phòng tai nạn về điện khi sử dụng máy tính.

II. THIẾT BỊ, ĐỒ DÙNG DẠY HỌC

Máy tính để bàn, chuột máy tính.

III. PHÂN BỐ THỜI LƯỢNG

- Tiết 1: Phần Khởi động và các mục 1, 2, 3 phần Khám phá.
- Tiết 2: Các mục 4, 5 phần Khám phá và phần Luyện tập.
- Tiết 3 (thực hành): Phần Thực hành và phần Vận dụng.

IV. TỔ CHỨC HOẠT ĐỘNG DẠY HỌC

❖ Phương pháp, cách tổ chức dạy học

HS đọc kênh chữ, quan sát *Hình 1 trong SGK*, phát biểu, thảo luận để giúp bạn Chim Cánh Cụt biết cách khởi động được máy tính.

Hướng dẫn, gợi ý của GV:

GV có thể tổ chức cho HS suy nghĩ và thảo luận nhóm 2, hướng dẫn bạn Chim Cánh Cụt biết cách khởi động máy tính.

👉 Sản phẩm

- HS nêu suy nghĩ của các em về cách khởi động máy tính giúp đỡ giúp bạn Chim Cánh Cụt. Cách khởi động của HS có thể chưa đầy đủ, chưa đúng thứ tự thực hiện.
- HS phát biểu, thảo luận, hào hứng bước vào bài học.